

ДОСТУП ДО МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ

Що змінилось і як діяти?

Ключова зміна: 3 5 березня 2026 року набрав чинності новий закон (від 23 січня 2026 р.), який суттєво змінив умови перебування та права українських біженців у Польщі — зокрема доступ до медицини.

Алла Маєвська | юристка, кандидатка юридичних наук, 12+ років досвіду в Польщі

Практичний вебінар • 27 травня 2026

ПЛАН ВЕБІНАРУ

1

Що було до 5 березня 2026 р. — спецзакон 2022 р.

2

Новий закон від 23 січня 2026 р. — ключові зміни

3

Хто зберіг право на безкоштовну медицину?

4

Хто втратив доступ до NFZ?

5

Як отримати страхування NFZ: працюючі та непрацюючі

6

Невідкладна допомога — завжди доступна

7

Вимога PESEL UKR

8

Зміни в соціальній допомозі

9

Права на роботу — без змін

10

Практичні кроки: що робити прямо зараз

ЩО БУЛО ДО 5 БЕРЕЗНЯ 2026 Р.

Спецзакон 2022 р. (specustawa ukraińska)

Гарантії до 5 березня 2026

- Повний спектр безкоштовних медпослуг
- Первинна та спеціалізована допомога (POZ + поліклініка)
- Лікарняне лікування
- Реімбурсація (знижки) на ліки
- Ті самі права, що й застраховані у NFZ поляки
- Підтвердження - лише письмова заява (oświadczenie)

Умови отримання

- В'їзд до Польщі після 24 лютого 2022 р.
- Наявність номера PESEL UKR
- Подача письмової заяви (oświadczenie) за зразком Міністерства охорони здоров'я
- Статус UKR підтверджував легальне перебування в Польщі

Цей режим діяв до 4 березня 2026 р. включно. З 5 березня 2026 р. правила кардинально змінились.

НОВИЙ ЗАКОН — СУТЬ ЗМІН

Закон від 23 січня 2026 р. • чинний з 5 березня 2026 р.

Що скасовано?

Письмові заяви(oświadczenia) більше не є підставою для безкоштовного лікування.

Сам статус PESEL UKR більше не дає права на NFZ.

Нова логіка

Тепер українці прирівнюються до інших іноземців.

Для NFZ потрібне страхування (ubezpieczenie zdrowotne) — через роботу або самостійна сплата внеску.

Принцип захисту

Вразливі групи зберегли безкоштовний доступ.

Екстрена медична допомога завжди доступна всім — незалежно від страхування.

ХТО ЗБЕРІГ БЕЗКОШТОВНИЙ ДОСТУП ДО МЕДИЦИНИ

Пільгові групи - без необхідності мати страхування NFZ

Діти та молодь

До 18 років - повний
безкоштовний доступ до
медичних послуг

Вагітні жінки

Під час вагітності, пологів та в
післяпологовий період

Жертви насильства

Жертви тортур, зґвалтування або
поранені внаслідок бойових дій

Мешканці ЦКЗ

Особи, що проживають у центрах
колективного розміщення (ośrodki
zbiorowego zakwaterowania)

Екстрена допомога

Медична допомога при загрозі
життю ЗАВЖДИ безкоштовна - для
всіх без винятку

Застраховані у NFZ

Працюючі та сплачуючі внески -
повний доступ (як і раніше)

ДІТИ ТА МОЛОДЬ: ПРАВО НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Що покривається безкоштовно

- Лікар першого контакту (POZ)
- Спеціалізована амбулаторна допомога
- Лікарняне лікування
- Знижки на ліки
- Стоматологічна допомога (базовий обсяг)
- Психіатрична допомогаті

Умови для дітей

- Вік: до 18 років включно
- Наявність PESEL UKR у дитини
- Статус UKR батьків або одного з батьків
- Без статусу - лише екстрена допомога
- ⚠ Дедлайн 31.08.2026: підтвердити особу дитини паспортом

Молодь 18–26 років

- Студенти: безкоштовне страхування через навчальний заклад
- Не студент і не працюєш → необхідне страхування
- Можна дописати до страховки батьків (до 26 р.)
- Або: реєстрація в Urząd Pracy як безробітний
- Або: добровільне страхування NFZ (~835 zł/міс)

ХТО ВТРАТИВ БЕЗКОШТОВНИЙ ДОСТУП

Непрацюючі українці без страхування NFZ:

- Непрацюючі дорослі (пенсіонери з України)
- Особи з інвалідністю, які не можуть працювати
- Особи, що доглядають за дітьми або хворими
- Студенти без страхування
- Будь-який дорослий без роботи та без страхування

Наслідки:

- Лише екстрена допомога безкоштовно
- За планове лікування — рахунок від лікарні
- Ті ж умови, що й незастраховані поляки

ДЕДЛАЙН 31 СЕРПНЯ 2026 РОКУ — НЕ ПРОПУСТИТЬ!

Хто отримав PESEL UKR без пред'явлення паспорту (лише на основі усної заяви) - **зобов'язаний** підтвердити свою особу в уряді гміни з дійсним паспортом до 31 серпня 2026 р.

Якщо НЕ підтвердите:

- З 1 вересня 2026 р. - автоматична втрата статусу UKR
- Статус змінюється на «NUE»

Що потрібно зробити:

- Перевірте, як вам надавали PESEL UKR - з паспортом чи без
- Якщо без паспорту - оформіть/оновіть закордонний паспорт
- Прийдіть з паспортом до будь-якого уряду гміни (urząd gminy/miasta)
- Особлива увага: діти до 18 р., чию особу підтверджували фото в паспорті батьків
- Не чекайте до кінця серпня - черги будуть великі!

ЯК ОТРИМАТИ СТРАХУВАННЯ NFZ

ПРАЦЮЮЧІ

- Страхування автоматично через роботодавця (умова о pracę, umowa zlecenia тощо)
- Право на роботу для власників PESEL UKR - без змін
- Права на роботу для іноземців, які легально перебувають без PESEL UKR - теж без змін (3 роки)
- Підтвердження страхування: zaświadczenie від роботодавця або друк з ZUS (eZUS)

НЕПРАЦЮЮЧІ

- Добровільне страхування (ubezpieczenie dobrowolne) - заява до NFZ
- Внесок: ~835 zł/місяць (базова основа × 9%)
- Членів сім'ї застрахованого можна дописати безкоштовно
- Реєстрація у ЦЗ (urząd pracy) - отримання статусу безробітного + безкоштовне страхування
- Заявка на соціальну допомогу в OPS/MOPS - може включати страхування

ДОБРОВІЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ NFZ: ВАРТІСТЬ І ДОКУМЕНТИ

Вартість (II кв. 2026)

835 zł / місяць

9% × середня зарплата (9278 zł)

Важливо: оплата додаткова

При перерві в страхуванні NFZ стягує одноразовий штраф (до 18 000 zł). Якщо ситуація важка — можна просити директора відділення NFZ про розстрочку або звільнення від штрафу (з серпня 2026 р.)

Потрібні документи:

- Заява до NFZ (wniosek — на сайті nfz.gov.pl)
- Формуляр ZUS ZZA (для заявника)
- ZUS ZCNA — якщо додаєте членів сім'ї
- Паспорт (сторінка з даними)
- Підтвердження PESEL UKR
- Підтвердження адреси проживання в Польщі

Як подати заяву:

- Особисто в NFZ (обласне відділення або делегатūra)
- Поштою на адресу відповідного відділення NFZ
- Електронно (ADE — з електронним підписом)
- Страховка діє з дня подачі заяви — не раніше!
- Після підписання угоди — реєстрація в ZUS через форму ZZA

ЕКСТРЕНА ДОПОМОГА ТА ВИМОГА PESEL UKR

ЕКСТРЕНА ДОПОМОГА

ЗАВЖДИ БЕЗКОШТОВНА ДЛЯ ВСІХ

- При загрозі життю або здоров'ю
- Виклик швидкої допомоги (112 або 999)
- Шпитальний приймальний покій (Szpitalny Oddział Ratunkowy - SOR)
- Нічна та вихідна лікарська допомога (NiśOZ)
- Незалежно від наявності страхування, PESEL чи документів

ВИМОГА PESEL UKR

БЕЗ PESEL UKR - НЕМАЄ ПІЛЬГ

- PESEL UKR + статус UKR = обов'язкова умова для всіх пільг
- Без цих документів - жодних безкоштовних послуг
- Навіть пільгові групи (діти, вагітні) потребують PESEL UKR
- Де оформити: найближчий уряд (Urząd Gminy / Urząd Miasta)
- Українці без PESEL UKR - лише екстрена допомога та права, передбачені загальними нормами для іноземців

ПРАКТИЧНІ КРОКИ: ЩО РОБИТИ ПРЯМО ЗАРАЗ

1

Перевірте PESEL UKR

Без нього - жодних пільг. Якщо немає - оформте негайно в Urząd Gminy/Miasta.

2

З'ясуйте свій статус страхування

Якщо працюєте — перевірте через ZUS (eZUS або заяву роботодавця). Якщо ні — дивіться крок 3.

3

Незастраховані - дійте!

Зареєструйтесь у Urząd Pracy як безробітний (безкоштовне страхування) або подайте заяву на добровільне страхування NFZ.

4

Перевірте свою групу

Якщо ви вагітна, маєте дітей до 18 р., живете в ЦКЗ або є жертвою насильства — ви в пільговій групі. Дізнайтесь про документи для підтвердження.

5

При потребі — зверніться до юриста

Складні ситуації (хвороба, інвалідність, догляд за рідними) потребують індивідуальної юридичної консультації.

6

Екстрена ситуація — не чекайте

При загрозі життю одразу телефонуйте 112 або їдьте в SOR — це завжди безкоштовно.

Не зволікайте — прогалина в страхуванні може дорого коштувати при раптовому захворюванні

ІНШІ ЗМІНИ: СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ПРАВА НА РОБОТУ

Соціальна допомога — ОБМЕЖЕНО

- Обмежений доступ до послуг OPS/MOPS
- Доступні лише: житло, харчування, необхідний одяг, цільова субсидія
- Більшість фінансових субсидій та послуг скасовано
- Умова - наявність PESEL UKR

Права на роботу - БЕЗ ЗМІН

- Для власників PESEL UKR - право на роботу та відкриття бізнесу без обмежень
- Легальні мешканці без PESEL UKR - робота без додаткових дозволів ще 3 роки
- Доступ до ринку праці зберігається в повному обсязі
- Єдина зміна: без роботи → без страхування → обмежений доступ до NFZ

Пільги скорочуються - але шлях до легалізації залишається відкритим

КАРТА CUKR — НОВИЙ ДОЗВІЛ НА ПОБУТ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Karta CUKR («Poprzednio posiadacz ochrony czasowej») — **новий дозвіл на тимчасовий побут на 3 роки.**
Доступний з **4 травня 2026 р.**

Переваги CUKR:

- Повний і вільний доступ до ринку праці
- Спрощена процедура
- Подача лише онлайн через портал MOS
- Не залежить від зайнятості

Умови та порядок:

- Потрібен діючий PESEL UKR + актуальний паспорт
- Зняті відбитки пальців і зразок підпису в системі
- Wniosek виключно через: mos.cudzoziemcy.gov.pl
- Термін подачі заяви: до 4 березня 2027 р.
- Якщо не забрати карту протягом 60 днів - вона анулюється!

 Після 4 березня 2027 р. - тільки загальні умови для іноземців

ПІДСУМОК ТА ЗАПИТАННЯ

Корисні посилання

ZUS – тут можна перевірити внески та страхування:

<https://www.zus.pl/portal/login.npi> — Panel Klienta ZUS (PUE ZUS)

Pacjent.gov.pl тут можна перевірити право на медичну допомогу NFZ: <https://pacjent.gov.pl> - увійти через Profil Zaufany або e-dowód

Інформація щодо термінів лікування -

<https://terminyleczenia.nfz.gov.pl/>

Дякуємо за увагу!

Увага: Матеріали презентації мають інформаційний характер і не є юридичною консультацією. Зверніться до фахівця щодо вашої конкретної ситуації.